

SEÇİME GİDERKEN

GENÇLERİ

NASIL?

ANLAMALI

NEDEN?

DİNLEMELİ

Umur Yedikardeş & Hakan Yücel

Bu rehber kitapçık, "İktidar Çözüm Mü Muhalefet Umut Mu?: İlk Oyunu Kullanacak Genç Seçmenin Oy Verme Stratejileri ve Kurumsal Siyasetten Beklentileri" proje raporu kapsamında hazırlanmıştır.

Araştırmacılar & Yazarlar

Umur Yedikardeş

Hakan Yücel

İstanbul, Aralık 2022

Bu çalışma Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada belirtilen görüşler araştırmacılara ait olup, Kültürhane ve Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin kurumsal görüşlerini yansıtmaz. Bu çalışmayla ilgili her türlü alıntıda kaynak gösterilmesi zorunludur.

İçindekiler

- 3** giriş
- 4** Gençler umutsuz, mutsuz ve kaygılı
- 5** Eğlenceli ve gençlerin genç gibi yaşayabildiği bir ülke
- 6** Yoksulluğa ve şiddete karşı acil çözüm isteği
- 7** Ekonomiyi bilen ve müzakereci Cumhurbaşkanı adayı
- 8** Otoriter ve ayrımcı olmayan Cumhurbaşkanı adayı
- 9** Gençler parlamenter sistem konusunda bilgilendirilmeli
- 10** Siyaset farklı gençleri görmeli ve ayrımcılık yapmamalı
- 11** Katılımcı, güven verici ve kaygıları giderici politikalar şart

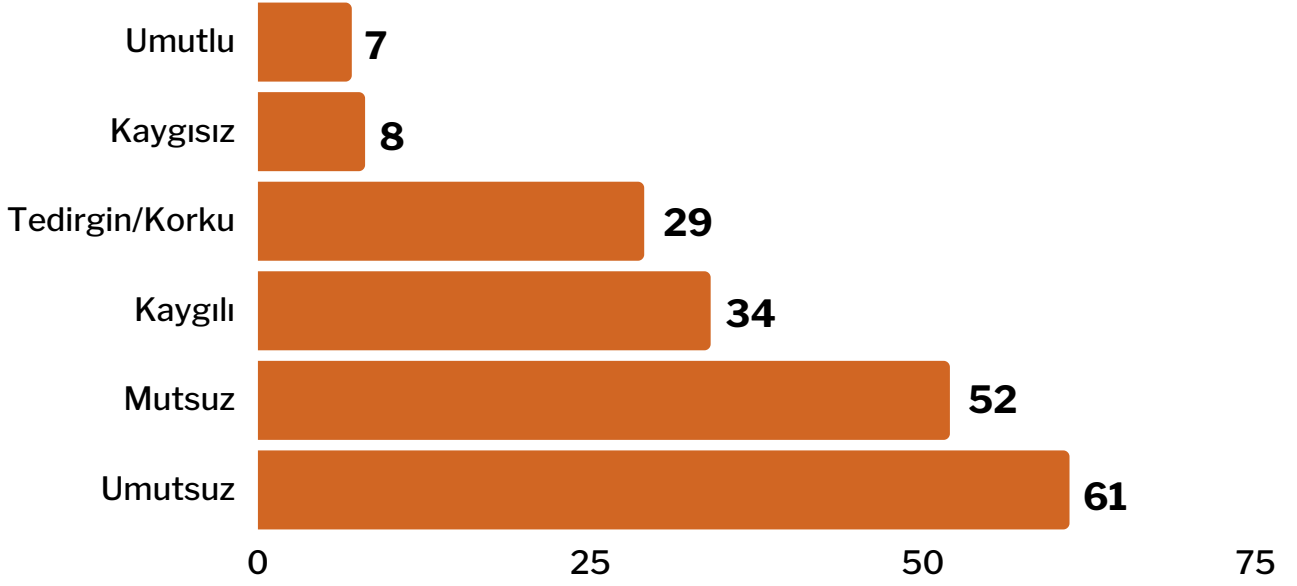
giriş

Bu rehber kitapçık "İktidar Çözüm Mü Muhalefet Umut Mu?: İlk Oyunu Kullanacak Genç Seçmenin Oy Verme Stratejileri ve Kurumsal Siyasetten Beklentileri" proje raporu kapsamında hazırlanmıştır. Öncelikli olarak kurumsal siyaset alanına seslenmektedir. Hazırlanan rapordan çıkarılan sonuç ve önerileri içeren bu metnin amacı ilk defa oy kullanma hakkına sahip olan gençlerin siyaset alanından duyduğu rahatsızlıkları, seçim sürecinde siyasetten beklentilerini ve taleplerini aktarmaktır.

Kararsız, seçimde sandığa gitmeyi istemeyen ve kerhen oy vermeyi düşünen gençler çoğunluk oluşturmaktadır. Bu durum siyaset alanı ve gençler arasındaki mesafeyi göstermektedir. Bu mesafenin azalması için gençlerin sorunlarına kulak verilmesinin ve gençlerin sözlerinin önemsenmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bu rehber kitapçık da bu amaçla yazılmıştır.

Umur Yedikardeş & Hakan Yücel

GENÇLER UMUTSUZ, MUTSUZ VE KAYGILI

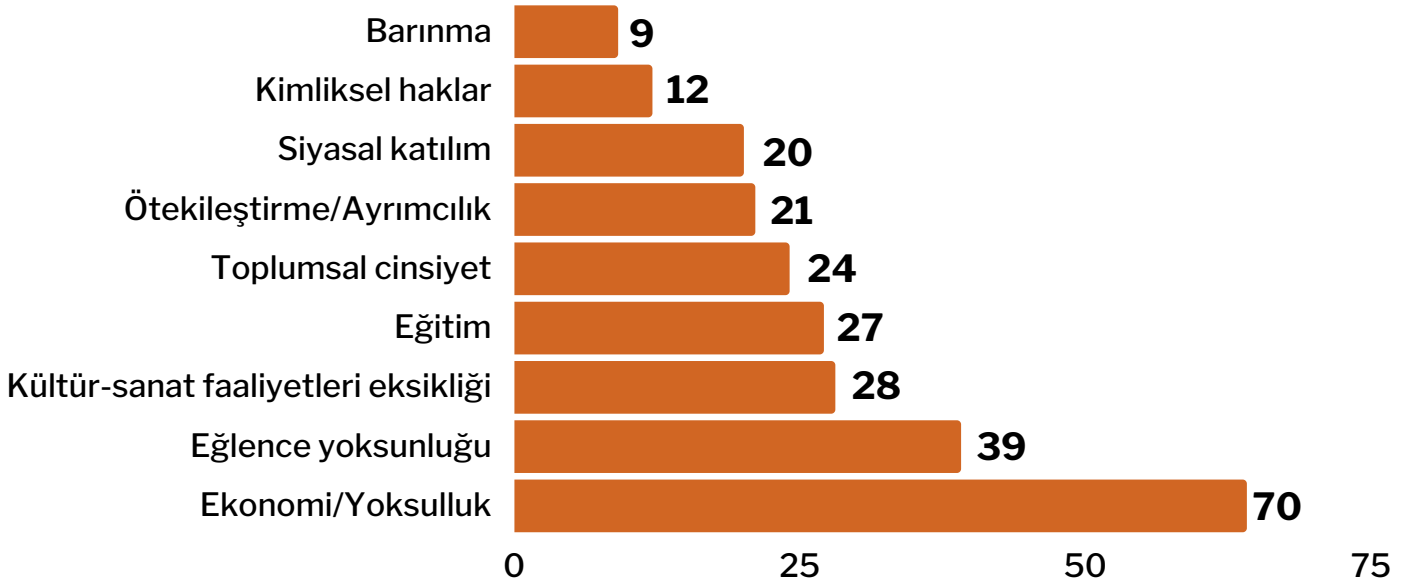

Grafik 1: Gençler nasıl hissediyor?

• Cevap sayıları baz alınmıştır.

- ▶ Gençlerin ruh halleri; ekonomik sorunlar, gelecek endişesi, seyahat edememek, eğlence hakkından yoksun olmak ve temsil edilmemekten kaynaklanmaktadır. Gençler, "genç gibi" yaşayamadıklarını, "yaşlı" gibi hissettiklerini söylemişlerdir.
- ▶ Genç LGBTİ+'lar, siyaset alanı tarafından hedef gösterilmekten dolayı korku ve endişe duymaktadırlar. Siyaset alanında temsil edilmediklerini düşünmektedirler.
- ▶ Genç işçiler sınıfsal konumlarından dolayı seçim sonuçları ne olursa olursa hayatlarında değişimin olmayacağını inanmaktalar ve kaygısız hissetmektedirler.
- ▶ Kürt gençler geçmiş deneyimlerden yola çıkarak seçim öncesi güvenlik endişesi yaşadıklarını ve korktuklarını belirtmişlerdir.
- ▶ Farklı toplumsal sınıflardaki ve kimliklerdeki gençler için geleceğe dair umut ve güven verici politikalar oluşturulmalı ve bunlar eylemlerle somutlaştırılmalıdır.
- ▶ Gençlerin öğrencilikleri döneminde barınma ve beslenme gibi temel haklara ulaşabilecekleri bir politikalar izlenmeli ve gençler desteklenmelidir.
- ▶ LGBTİ+ ve Kürtler gençlerin hedef gösterilmekten, dayanışmayı bulamamaktan şikayet etmesi önemlidir. Gençlerle dayanışmalı, oy endişesiyle görmezden gelinmemeli, gençleri güvende hissettirecek stratejiler oluşturulmalıdır.

EĞLENCELİ VE GENÇLERİN GENÇ GİBİ YAŞAYABİLDİĞİ BİR ÜLKE

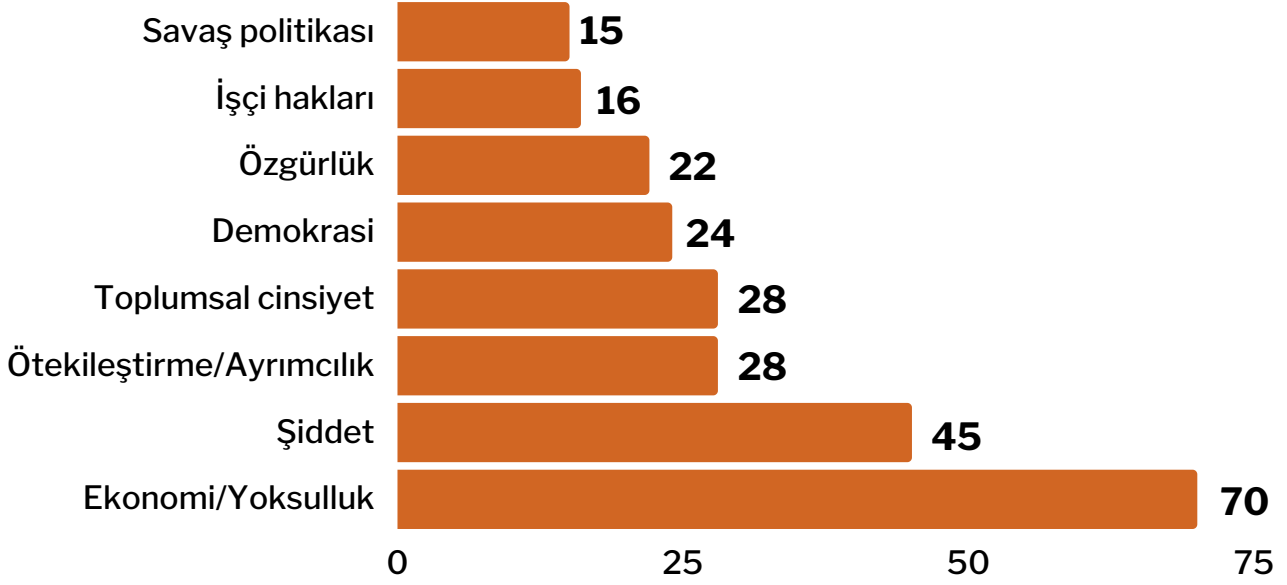

Grafik 2: Gençlerin acil çözüm bekleyen sorunları nelerdir?

• Cevap sayıları baz alınmıştır.

- Gençler ekonomik kriz ve yoksulluk kaynaklı birçok problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu problemlerin başında kültür-sanat faaliyetleri ve eğlence yoksunluğu gelmektedir. Gençler, kendi tabirleriyle "genç gibi" yaşayabilmek için bu hakları talep etmektedirler.
- Gençlere göre eğlence hakkı temel bir haktır ve bu hak sadece ekonomik değil aynı zamanda siyasal sebeplerle de engellenmektedir. İstanbul'da yaşanan mekânsal sorunlar ve tüm eğlence hayatının neredeyse Kadıköy'de toplanması ve müzik yasağı başlıca sebeplerdir. Gençler, siyaset alanının bu alana karışmamasını ve kendilerini özgür bırakmasını istemektedir.
- Gençlere göre eğlence yoksunluğu ve haktan mahrum kalma kendilerinden önceki kuşaklarla karşılaştırıldığında mutsuzluk yaratmaktadır. Batılı akranlarını sosyal medya üzerinden takip eden ve oradaki yaşantıları gören gençler için şu an Türkiye mutsuz, kavgacı ve eğlence yoksunu bir ülkedir.
- *Gençler, Batılı akranları gibi yaşamak ve gençliğinin tadını çıkarmak istemektedir. Muhalefetin ve siyasetin bu konuda bir proje ortaya koyamaması ve gençlerin toplumsal hayatını özgürleştirici bir vaat ortaya atmaması çok önemli bir sorundur. Eğlence hakkının temel bir hak olduğunu siyaset unutmamalıdır.*

YOKSULLUĞA VE ŞİDDETE KARŞI ACIL ÇÖZÜM İSTEĞİ

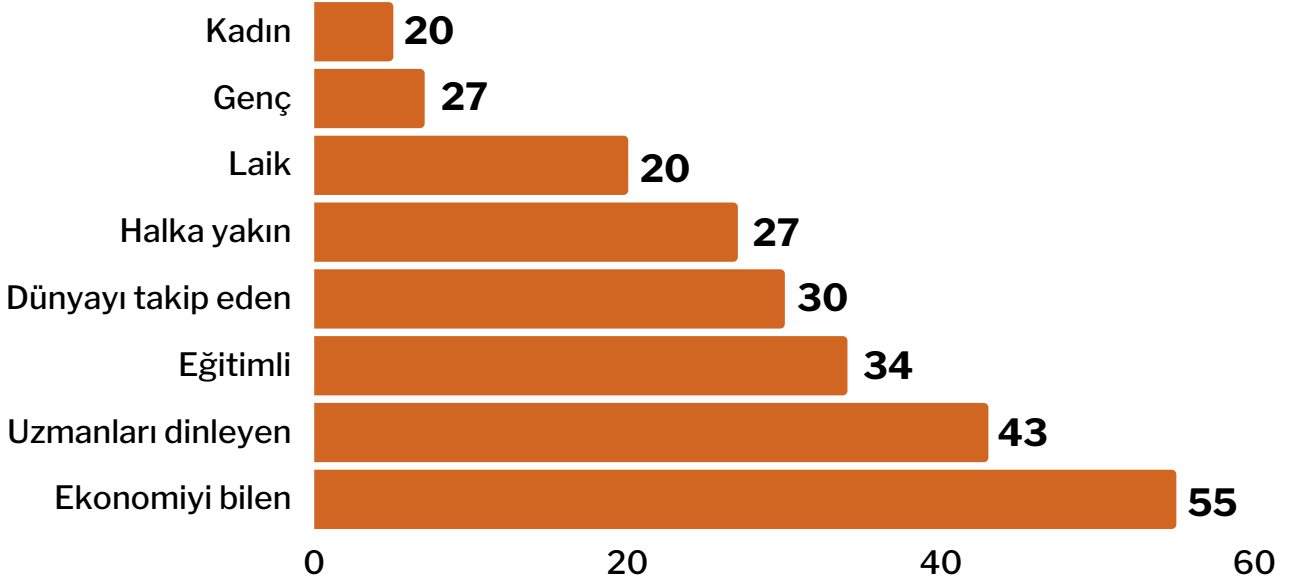

Grafik 3: Türkiye'nin acil çözüm bekleyen sorunları nelerdir?

• Cevap sayıları baz alınmıştır.

- Birçok kez belirtildiği üzere gençler ekonomik krizden ve yoksulluktan şikayet etmekte ve özellikle öğrencilerin temel haklardan mahrum olduğu görülmektedir.
- Bir diğer öne çıkan problemin şiddet olması oldukça önemlidir. Gençler kadına yönelik şiddetin ve polis şiddetinin son bulmasını talep etmektedirler. Toplumsal olaylara dahil olmayan gençler de özellikle öğrencilere yönelik devlet şiddetini eleştirmekte ve bu durumdan rahatsız olduklarını ifade etmektedir. Şiddet, ülkenin en önemli sorunlarından biri olarak değerlendirilmektedir.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği hem şiddet içinde hem şiddet dışında sorun olarak değerlendirilmiştir. LGBTİ+ ve feminist gençler bu konuya detaylıca değinirlerken, diğer gençler de toplumsal cinsiyet eşitliğinin toplumsal ve siyasal anlamda önemli bir problem olduğunu söylemişlerdir. Bununla bağlantılı olarak ayrımcılık ve nefret söylemi politikalarının da son bulması istenmiştir.
- *Muhalefetin ekonomik kriz, şiddetin önlenmesi, ayrımcılığın ve nefret söyleminin sonlanmasına dair vaatlerde bulunmadığı yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Özellikle gençler tarafından şiddet sorununun öne çıkarılması oldukça önemlidir ve siyaset alanının bu konuda somut politika belgesi ortaya koyması şarttır. Gençler, yoksulluğun olmadığı ve barışçıl bir ülkede yaşamak istiyorlar.*

EKONOMİYİ BİLEN VE MÜZAKARECİ CUMHURBAŞKANI ADAYI

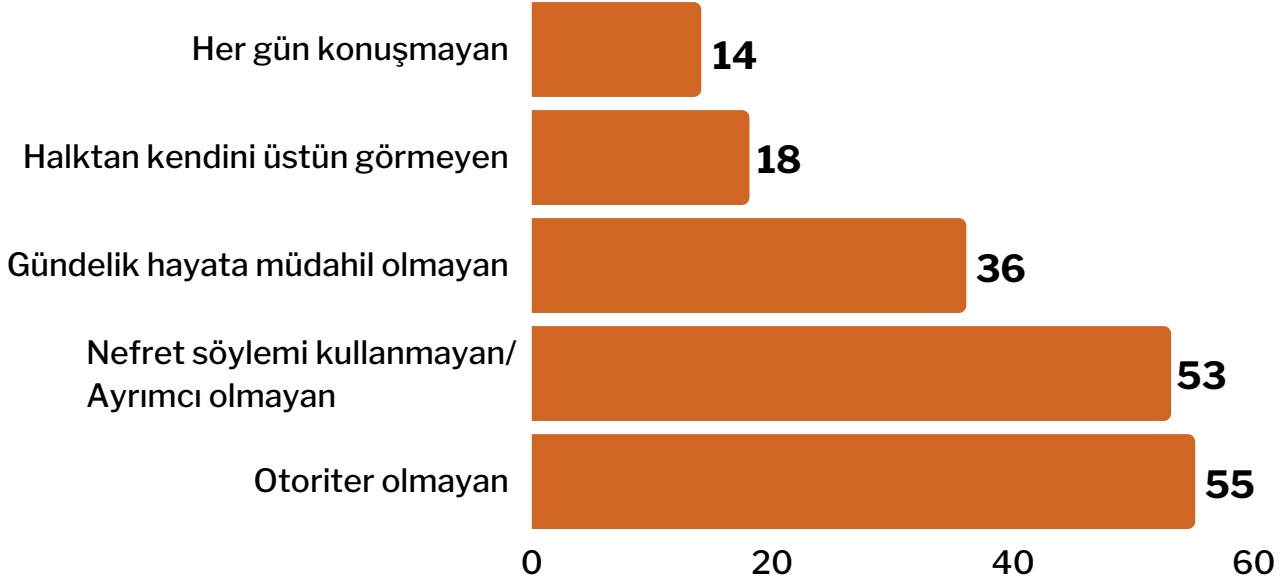

Grafik 4: Gençler nasıl bir Cumhurbaşkanı adayı istiyor?

• Cevap sayıları baz alınmıştır.

- Gençlerin neredeyse tamamı ekonomik sorunlardan şikâyet etmektedir. Cumhurbaşkanı aday niteliğinden beklentinin ekonomi doğrultusunda şekillenmesi şaşırtıcı değildir.
- Cumhurbaşkanı'nın her konuda bilgi sahibi olmasını beklememektedir. Uzmanları dinlemesi gençler için yeterlidir ve bu istek bir üst maddedeki "ekonomiyi bilen" niteliğiyle örtüşmektedir. Cumhurbaşkanı karar alırken uzmanlara başvurmalıdır.
- Türkiye'nin geride kaldığı ama eğitilmiş bir ülke olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı eğitilmiş, üniversite mezunu ve yabancı dil bilen bir aday istenmiştir.
- "Halka yakın"; vatandaşların sorunlarını bilen anlamında tanımlamıştır.
- Gençler, politikaların inançsal kaygılarla oluşmamasını ve adayın inancını ön plana koyarak ayrımcılık yapmamasını istemişlerdir.
- Kadın ve/veya genç bir Cumhurbaşkanı aday talebi öne çıkmamıştır. Ekonomik sorunlar ön plana koyulmuş, dinleyen ve dünyayı takip edebilecek aday profili vurgulanmıştır. Ancak gençler Cumhurbaşkanı adayları konusunda umutsuz olduklarını da eklemişlerdir.

OTORİTER VE AYRIMCI OLMAYAN CUMHURBAŞKANI ADAYI

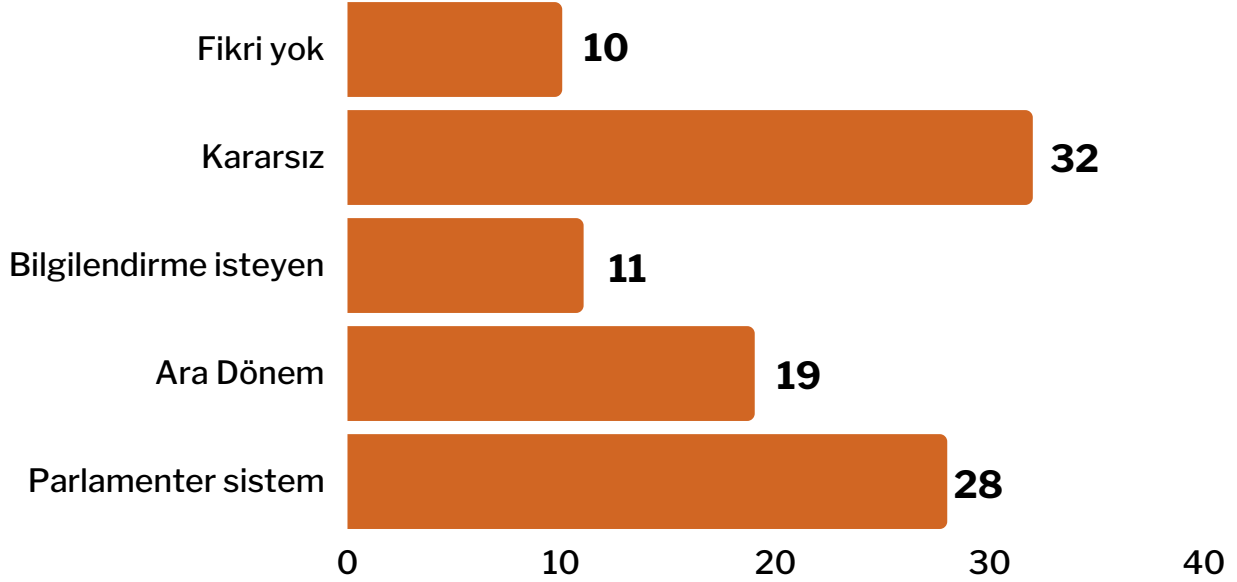

Grafik 5: Gençler nasıl bir Cumhurbaşkanı adayı istemiyor?

• Cevap sayıları baz alınmıştır.

- Toplumsal hayatın ve özgürlüklerin kısıtlandığı belirtilmiştir. Gençler, genç gibi yaşayamadıklarının ve bunun sebebinin de ekonominin yanı sıra otoriterlik olduğunu vurgulamışlardır. Özellikle genç öğrenciler ve genç kadınlar bu durumdan çok şikayet etmektedirler.
- Cumhurbaşkanı adayının geçmişi öne çıkartılmış ve geçmişinde nefret söylemi ve ayrımcı bir ifade ve davranış bulunan bir aday istenmediği belirtilmiştir. Hem feminist gençler ve hem diğer genç kadınlar için adayın geçmişinde kadına yönelik şiddet vakasının bulunması, oy kullanmama sebebidir.
- Gençler, olası yeni Cumhurbaşkanı'nın toplumsal hayata müdahil olmamasını ve her gün konuşmamasını istemektedirler. Gençlere göre ülkenin gidişatı tek bir kişiye bağlı olmamalıdır.
- Muhalefetin mevcut Cumhurbaşkanı'nın niteliklerine sahip bir aday çıkarmaması istenmektedir. Muhafazakar gençler böyle bir durumda ne kendilerinin ne de ailelerinin oy vermeyeceğini de eklemiştirler. Tam tersi niteliklere sahip bir aday istenmektedir. Son olarak gençlere göre Cumhurbaşkanlığı, "yüce" ve "yüksek" bir makam değildir. Cumhurbaşkanı'nın sadece devlet işleriyle ilgilenmesi ve toplumsal hayata müdahale etmemesi beklenmektedir.

GENÇLER PARLAMENTER SİSTEM KONUSUNDA BİLGİLENDİRİLMELİ

Grafik 6: Gençler nasıl bir sistemle yönetilmek istiyor?

• Kişi sayısı baz alınmıştır.

- Gençlerin çoğunluğu parlamenter sisteme geçiş isteklerini belirtmişlerdir. Ancak buradaki esas tartışma sisteme geçişin ne zaman olacağıyla ilgilidir.
- Gençlerin bir bölümü Türkiye'nin çok acil çözüm bekleyen sorunları olduğunu düşünmekte ve bu yüzden bu sorunlara hızlı çözüm için "Başkanlık" sisteminin bir dönem daha devamını talep etmektedir. Ancak bu gençler de sonradan parlamenter sisteme geçişi istemektedir.
- Burada dikkat çeken bir nokta ise gençlerin hem bu konuda fikrinin olmaması hem de bilgilendirme istemeleridir. Gençler bu konuda muhalefeti eleştirmekte ve "güçlendirilmiş parlamenter sistem" kavramının ne anlama geldiğini çok detaylıca kendilerine açıklanmasını talep etmektedir.
- Çalışmada kendilerini iktidara uzak olarak tanımlayan gençlerle görüşüldüğünden dolayı gençlerin başkanlık sistemi istememesi şaşırtıcı değildir. Ancak sistem konusunda kendilerinin bilgilendirilmediğini düşünen gençlerin çok olması ve gençlerin bu konuya uzak olması oldukça dikkat çekicidir. Gençler, parlamenter sistem vaadi dahi muhalefetin vaatlerinin yeterince açık ve net olmadığını düşünmekte.

SIYASET FARKLI GENÇLERİ GÖRMELİ VE AYRIMCILIK YAPMAMALI

- ▶ Gençler, kurumsal siyaset alanının gençleri dışladığını düşünüyorlar. Gençlere göre kurumsal siyaset alanı yaşlı, zengin, erkek ve Türklerden oluşmaktadır. Gençlerin bu alana yönelik inancı oldukça azalmış durumdadır. **Gençlerin kurumsal siyaset alanına yönelik inancını arttırıcı çeşitlilik ve farklılık sağlanmalı.**
- ▶ Gençler, siyasetin ve siyasi aktörlerin gençlerin sorunlarını bilmediğini ve gençleri homojen bir grup olarak değerlendirdiğini söylemektedirler. Oysa gençlerin sorunları sınıfsal ve toplumsal kimliklerine göre farklılaşmakta ve buna bağlı olarak çözümlerin değişmesi gerekmektedir. Özellikle muhalefet gençleri homojen bir bütün olarak gördüğünden, gençlere ulaşamamaktadır. **Farklı toplumsal ve sınıfsal kimliklere mensup gençlerin sorunlarına yönelik farklı politikalar ve farklı çözüm yolları ortaya koymalı. Gençlerle beraber çözüm aramalı.**
- ▶ Gençler, halihazırda siyaset yaptıklarını ancak kurumsal siyaset alanı içine dahil olmak istemediklerini çünkü kurumsal siyaset alanının hem kendilerini dışladığını hem de çözüm üretmek konusunda yetersiz olduğunu düşünüyorlar.
- ▶ Gençler, siyasi aktörlerin profillerinin değişmesi konusunda ısrarcılar. Özellikle milletvekillerinin aday adaylık sürecine katılmak istediklerini çok kere vurguladılar. Geçmişinde şiddet ve ayrımcı bir ifade bulunan kişinin milletvekili adayı olarak gösterilmemesi gerektiğini düşünüyorlar. **Siyasi partilerin yerelden ulusala uzanan tüm aday seçim süreçleri ve politikaları şeffaflaşmalı ve gençlere, kadınlara, alt sınıflara ve dezavantajlı tüm toplumsal kesimlere açık ve katılımcı bir politika izlenmeli.**
- ▶ Gençlere göre kurumsal siyaset alanı toplumsal muhalefete uzak durmakta ve toplumsal muhalefetin mücadelesine destek vermemektedir. Gençler, özellikle öğrenci ve kadın hareketlerinde kurumsal siyasi partileri ve temsilcilerini sahada görmek istediklerini sıkça belirttiler. **Muhalefet, toplumsal muhalefet alanında dayanışmacı olmalı, aktörlerini dinlemeli ve onlarla dayanışmalı. Gençler alanlarda polis ve devlet şiddetine karşı yalnız hissettiklerini söylerken, muhalefetin bu konuda öz eleştiride bulunması gerekmektedir.**
- ▶ Gençler, siyasetin "bizim-sizin" gençler ayrımına sert bir şekilde karşı çıkmakta, gençlerin bazı temel sorunlarda birleştiğini ifade etmekte ve muhalefetin sadece kendisine yakın olan gençleri ortaya çıkarmasını eleştirmektedir. **Kurumsal siyaset "biz-bizden olmayan" ayrımına gitmeden tüm gençlere kapısını açmalı.**

KATILIMCI, GÜVEN VERİCİ VE KAYGILARI GİDERİCİ POLİTİKALAR ŞART

- ▶ Gençler, seçim sürecinde ötekileştirici, ayrımcı, ırkçı ve cinsiyetçi bir dil istemediklerini ifade ediyorlar. Gençlere göre bu dili kullanmak gençleri sandıktan uzaklaştırdığı gibi "basit" ve "çiğ" durmaktadır. Siyasi aktörler seçim sürecinde kullandıkları siyaset diline dikkat etmeli ve gençlerin dediklerine kulak vermeli.
- ▶ Gençler, siyaset alanının gençlere ulaşmak için "genç dili" kullanmasını da "aşağılayıcı" bulmaktadır. Gençler yetişkin bireylerdir ve kendilerine böyle davranılması siyaset alanının onları ciddiye almadığını göstermektedir. Gençlere yakın olmak isteyen siyaset alanı, gençlerin sorunlarını gençlerden dinlemeli ve gençlerle birlikte çözüm aramalıdır.
- ▶ Gençler, seçim döneminde siyaset alanından gerçekçi olmayan ve soyut vaatler duymak istemediklerini ve hayatlarına dokunan basit ve etkili vaatler görmek istiyorlar. Siyasetçiler bunun için farklı gençlik gruplarının sorunlarını iyi analiz etmeli ve ona göre vaatlerde bulunmalıdır.
- ▶ Millet İttifakı'na yönelik güven oldukça düşüktür. Millet İttifakı genel konuları detaylandırarak gençleri ittifakın devamı konusunda ikna etmeli. Aynı zamanda ittifakın tüm toplumsal grupları gözeterek demokratik ve özgürleştirici politikalar ortaya koyacağına dair güven vermesi gerekmektedir.
- ▶ Gençler aynı şekilde Millet İttifakı'nın yapısından kaynaklı koalisyon tarzı hükümet sisteminden endişe duymakta ve ittifak üye partilerinin birbirleriyle anlaşamayacağını iddia etmektedir. Muhalefet bu konuda gençleri bilgilendirmeli ve gençlerin endişelerini ve kaygılarını ortadan kaldıracı politikalar ortaya koymalı ve gençlerle bir araya gelmelidir.
- ▶ Çoğu genç için seçimlerde iktidarın değişmesi yeterli görülmemektedir. Gençler; yoksul olmayan, ayrımcılık yapılmayan, şiddetin son bulunduğu, demokratik, özgürlükçü ve işçi haklarının ön planda olduğu ve en önemlisi genç gibi yaşayabilecekleri ve eğlenceli bir ülke talep etmektedirler. Bunun için de demokratik kurumlar güçlendirilmeli ve/veya oluşturmalı ve böylece farklı toplumsal ve sınıfsal kimliğe sahip herkese kurumsal siyaset açılarak, katılımcı bir politika izlenmelidir.

Bu rehber kitapçık, "İktidar Çözüm Mü Muhalefet Umut Mu?: İlk Oyunu Kullanacak Genç Seçmenin Oy Verme Stratejileri ve Kurumsal Siyasetten Beklentileri" proje raporu kapsamında hazırlanmıştır.

Araştırmacılar & Yazarlar

Umur Yedikardeş

Hakan Yücel

İstanbul, Aralık 2022

Bu çalışma Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada belirtilen görüşler araştırmacılara ait olup, Kültürhane ve Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin kurumsal görüşlerini yansıtmaz. Bu çalışmayla ilgili her türlü alıntıda kaynak gösterilmesi zorunludur.